วารสารปรัชญาปริทรรศน์
JOURNAL OF PHILOSOPHICAL VISION
ISSN: 1513-6620 (Print) × ISSN: 2773-9643 (Online)
https://so05.tci-thaijo.org/index.php/phiv/index

Research Article

แนวทางการพัฒนาการบริหารงานพัสดุตามหลักธรรมาภิบาล ของโรงเรียนกลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขต 2 จอมช้างทัยวังน้ำแพรก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

Guidelines For Developing Procurement Management Based on Good Governance Principles in the Schools of Sahawitthayakhèt 2 Group, Chomchang-Thai-Wangnamphraek Area, Phra Nakhon Si Ayutthaya Province

จันทิมา เกษจันทร์ทิวา[1*], บุญเชิด ชำนิศาสตร์[2], & พระศรีวัชรสารบัณฑิต[3]

Chantima Ketchantiwa[1*], Booncherd Chamnisart[2], & Phra Sriwatcharasarabundit[3]

ARTICLE INFO

Name of Author & Corresponding Author: *

1. จันทิมา เกษจันทร์ทิวา*
Chantima Ketchantiwa
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Graduate School Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand.
Email: chantima.tiwa@gmail.com

2. บุญเชิด ชำนิศาสตร์
Booncherd Chamnisart
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Graduate School Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand.
Email: booncherd_cha@gmail.com

3. พระศรีวัชรสารบัณฑิต
Phra Sriwatcharasarabundit
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Graduate School Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand.
Email: sriwatcharasarabundit@gmail.com

คำสำคัญ:
การบริหารงานพัสดุ, หลักธรรมาภิบาล, แนวทางการพัฒนา

ABSTRACT

This study aimed to: 1) examine the needs for developing procurement management; 2) investigate procurement management practices based on good governance principles; and 3) propose guidelines for developing procurement management based on good governance principles in the schools of Sahawitthayakhet 2 Chom Chang Thay Wang Nam Phraek, Phra Nakhon Si Ayutthaya Province. A mixed-methods research design was employed. The quantitative phase involved 166 school administrators and teachers, with the sample size determined using the Krejcie and Morgan table. The research instrument was a questionnaire whose content validity was examined by five experts and whose overall reliability coefficient was 0.970. The quantitative data were analyzed using descriptive statistics and the Modified Priority Needs Index (PNI_modified). In the qualitative phase, data were collected through interviews with seven experts and analyzed using content analysis.

The findings revealed that: 1) The overall current state of procurement management was at a low level ($\bar{x}$ = 2.01, S.D. = 0.24), whereas the desired state was at a high level ($\bar{x}$ = 4.25, S.D. = 0.17). Maintenance of supplies had the highest priority need for development (PNI_modified = 1.965), followed by

Keywords:
Procurement Management, Good Governance Principles, Development Guidelines

Article history:
Received: 24/07/2026
Revised: 25/10/2026
Accepted: 01/11/2026
Available online: 23/11/2026

How to cite:
Ketchantiwa, C. et al. (2026). Guidelines For Developing Procurement Management Based on Good Governance Principles in the Schools of Sahawitthayakhèt 2 Group, Chomchang-Thai-Wangnamphraek Area, Phra Nakhon Si Ayutthaya Province. *Journal of Philosophical Vision*, 31 (2), 50-64.

inventory control, distribution, planning or project formulation, disposal of supplies, and procurement, respectively. 2) Procurement management development should emphasize proactive management and the application of digital technologies. Key practices include establishing systematic inspection and cost-effectiveness analysis before maintenance, implementing digital asset management systems for inventory control and tracking, allocating supplies according to actual operational needs, adopting participatory and flexible planning, using committee-based mechanisms for inspection and disposal, and applying the Electronic Government Procurement (e-GP) system to procurement processes. 3) The proposed development guidelines should integrate six good governance principles: the rule of law, morality, transparency, participation, accountability, and value for money into all six dimensions of procurement management. Such integration is expected to enhance institutional resource management, ensure transparency and auditability, and maximize the benefits of educational resources for sustainable educational development.

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารงานพัสดุ 2) ศึกษาวิธีการบริหารงานพัสดุตามหลักธรรมาภิบาล และ 3) เสนอแนวทางการพัฒนาการบริหารงานพัสดุตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนกลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขต 2 จอมช้างทัยวังน้ำแพรก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน โดยการวิจัยเชิงปริมาณมีกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอน จำนวน 166 คน ซึ่งกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถามความคิดเห็นที่ผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ 5 คน และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.970 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนาและดัชนีความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง (PNI_modified) ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันของการบริหารงานพัสดุโดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{x}$ = 2.01, S.D. = 0.24) ขณะที่สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.25, S.D. = 0.17) โดยด้านการบำรุงรักษาพัสดุมีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสูงสุด (PNI_modified = 1.965) รองลงมา ได้แก่ ด้านการควบคุมพัสดุ ด้านการแจกจ่ายพัสดุ ด้านการวางแผนหรือการกำหนดโครงการ ด้านการจำหน่ายพัสดุ และด้านการจัดหาพัสดุตามลำดับ 2) วิธีการพัฒนาการบริหารงานพัสดุควรมุ่งเน้นการบริหารเชิงรุกและการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัล โดยจัดทำระบบตรวจสอบและวิเคราะห์ความคุ้มค่าก่อนการบำรุงรักษา ใช้ระบบบริหารจัดการทรัพย์สินดิจิทัลใน

การควบคุมและติดตามพัสดุ จัดสรรพัสดุตามความจำเป็นของภารกิจ วางแผนแบบมีส่วนร่วมและยืดหยุ่น ใช้กลไกคณะกรรมการในการตรวจสอบและจำหน่ายพัสดุ และประยุกต์ใช้ระบบ e-GP ในการจัดซื้อจัดจ้าง 3) แนวทางการพัฒนาการบริหารงานพัสดุควรบูรณาการหลักธรรมาภิบาล 6 ประการ ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า เข้ากับกระบวนการบริหารงานพัสดุทั้ง 6 ด้าน เพื่อยกระดับประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรของสถานศึกษา ให้มีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อการจัดการศึกษาอย่างยั่งยืน

1. บทนำ

การจัดการศึกษาเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และยกระดับคุณภาพของสังคม โดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ได้กำหนดรูปแบบการจัดการศึกษาไว้ 3 รูปแบบ ได้แก่ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ซึ่งสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีบทบาทสำคัญในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความสมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม และสามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข การดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าวจำเป็นต้องอาศัยการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป โดยเฉพาะการบริหารงานงบประมาณซึ่งเกี่ยวข้องโดยตรงกับการวางแผน การจัดสรร และการใช้ทรัพยากรของสถานศึกษาให้เกิดประโยชน์สูงสุด การบริหารงานพัสดุเป็นองค์ประกอบสำคัญของการบริหารงบประมาณในสถานศึกษา เนื่องจากครอบคลุมกระบวนการวางแผนความต้องการพัสดุ การกำหนดคุณลักษณะเฉพาะ การจัดซื้อจัดจ้าง การควบคุม การตรวจสอบ การบำรุงรักษา และการจำหน่ายพัสดุอย่างเป็นระบบ ศิวาพร มัณฑุกานนท์ (2538) และเสริมสุข ชลวานิช (2530) ได้ให้ความสำคัญกับหลักการบริหารงานพัสดุในฐานะกระบวนการบริหารทรัพยากรที่ต้องดำเนินการอย่างมีระบบ เพื่อให้พัสดุมีความเพียงพอ เหมาะสม และสามารถสนับสนุนการดำเนินงานของหน่วยงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น การบริหารงานพัสดุของสถานศึกษาจึงมิใช่เพียงการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างเท่านั้น แต่ยังครอบคลุมถึงการบริหารทรัพยากรให้เกิดความคุ้มค่าและสอดคล้องกับเป้าหมายการจัดการศึกษา อย่างไรก็ตาม การบริหารงานพัสดุในสถานศึกษามีความเกี่ยวข้องกับกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับของทางราชการ ซึ่งผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจและสามารถปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง โดยเฉพาะกระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง การกำหนดคุณลักษณะพัสดุ การตรวจรับ และการควบคุมทะเบียนพัสดุ หากขาดระบบการกำกับดูแลที่เหมาะสม อาจก่อให้เกิดความล่าช้า ความผิดพลาด การใช้ทรัพยากรอย่างไม่คุ้มค่า และความเสี่ยงต่อการไม่ปฏิบัติตามระเบียบที่เกี่ยวข้อง ปัญหาดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าการพัฒนาระบบบริหารงานพัสดุจำเป็นต้องดำเนินควบคู่กับการส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมในการบริหาร โดยเฉพาะหลักธรรมาภิบาลซึ่งเป็นแนวทางสำคัญในการสร้างความโปร่งใส ความรับผิดชอบ และความเชื่อมั่นในการบริหารงานภาครัฐ

สถาบันพระปกเกล้า (2555) อธิบายว่า หลักธรรมาภิบาลเป็นแนวทางการบริหารจัดการที่มุ่งเน้นความถูกต้อง โปร่งใส ตรวจสอบได้ และเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ขณะที่พระอุทิศ สมฺมาภาณี (แท่งทอง) (2564) ได้ให้ความสำคัญกับการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารการศึกษา

โดยเฉพาะหลักนิติธรรมซึ่งมุ่งให้การดำเนินงานเป็นไปตามกฎหมายและระเบียบที่กำหนด ไม่ใช้อำนาจตามอำเภอใจ แนวคิดดังกล่าวสามารถประยุกต์ใช้กับการบริหารงานพัสดุในสถานศึกษาได้อย่างเป็นรูปธรรม ทั้งในด้านการจัดซื้อจัดจ้าง การบริหารงบประมาณ การตรวจสอบการดำเนินงาน และการสร้างความรับผิดชอบของผู้ปฏิบัติงาน ทั้งนี้ การบริหารงานพัสดุตามหลักธรรมาภิบาลยังสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งให้ความสำคัญกับการบริหารทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพและการสร้างระบบการดำเนินงานที่โปร่งใส (กัณญาณัฐ เสียงใหญ่ และศิริวรรณ วิสุทธิรัตนกุล, 2564)

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า การบริหารงานพัสดุในสถานศึกษายังคงเป็นประเด็นที่ได้รับความสนใจอย่างต่อเนื่อง โดยจรัส พรดีมา (2550) ศึกษาการบริหารงานพัสดุของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 ส่วนปิยะพร ศรีวิไล (2551) ศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานพัสดุของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 สะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของการศึกษาสภาพการดำเนินงานและปัญหาในการบริหารพัสดุของสถานศึกษา ต่อมา รัชดาพร บุญตา (2561) ได้ศึกษาการดำเนินงานการบริหารงานพัสดุของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ขณะที่ศราวุธ จันทร์วิเศษ (2563) ศึกษาการบริหารงานพัสดุในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 ซึ่งช่วยสะท้อนให้เห็นถึงความจำเป็นในการพัฒนากระบวนการบริหารงานพัสดุให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา นอกจากนี้ วันดี เกตุแก้วนเรศวร (2564) ได้ศึกษาการบริหารงานพัสดุตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการบูรณาการหลักธรรมาภิบาลเข้ากับกระบวนการบริหารงานพัสดุ งานวิจัยดังกล่าวเป็นฐานความรู้ที่สำคัญสำหรับการพัฒนาการบริหารพัสดุในสถานศึกษา ทั้งในมิติของสภาพการดำเนินงาน ปัญหา และการประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาล อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณางานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยรวม พบว่างานศึกษาส่วนหนึ่งมุ่งเน้นการสำรวจสภาพและปัญหาการบริหารงานพัสดุในพื้นที่เฉพาะ ขณะที่บางส่วนให้ความสำคัญกับการบริหารงานพัสดุตามหลักธรรมาภิบาล แต่ยังมีความจำเป็นที่จะต้องศึกษาแนวทางการพัฒนาที่เชื่อมโยงสภาพปัญหาในการปฏิบัติงานเข้ากับหลักธรรมาภิบาลอย่างเป็นระบบ โดยเฉพาะในบริบทของกลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขต 2 จอมช้างทัยวังน้ำแพรก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งเป็นบริบทเฉพาะที่ต้องคำนึงถึงความแตกต่างด้านทรัพยากร บุคลากร และแนวทางการบริหารจัดการของแต่ละสถานศึกษา ที่สำคัญจึงอยู่ที่การขาดข้อมูลเชิงประจักษ์และแนวทางการพัฒนาการบริหารงานพัสดุที่สอดคล้องกับสภาพปัจจุบันและปัญหาของโรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขต 2 จอมช้างทัยวังน้ำแพรก โดยเฉพาะการบูรณาการหลักธรรมาภิบาลเข้ากับกระบวนการบริหารงานพัสดุให้ครอบคลุมทั้งความถูกต้องตามกฎหมาย ความโปร่งใส การมีส่วนร่วม ความรับผิดชอบ และความคุ้มค่าในการใช้ทรัพยากร การศึกษาประเด็นดังกล่าวจึงมีความจำเป็นเพื่อให้ได้แนวทางที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้จริงและตอบสนองต่อบริบทของสถานศึกษาอย่างเหมาะสม

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารงานพัสดุตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนกลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขต 2 จอมช้างทัยวังน้ำแพรก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยมุ่งศึกษาสภาพการบริหารงานพัสดุ ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน ตลอดจนแนวทางการพัฒนาการบริหารงานพัสดุโดยประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาล ผลการวิจัยจะเป็นข้อมูลเชิงประจักษ์สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ครู และ

บุคลากรผู้รับผิดชอบงานพัสดุในการปรับปรุงกระบวนการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพ โปร่งใส ตรวจสอบได้ และเกิดความคุ้มค่าสูงสุดในการใช้ทรัพยากรทางการศึกษา อีกทั้งยังสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผนและพัฒนาระบบบริหารงานพัสดุของสถานศึกษาอื่นที่มีบริบทใกล้เคียงกัน อันจะนำไปสู่การยกระดับคุณภาพการบริหารจัดการศึกษาอย่างมีธรรมาภิบาลและยั่งยืน

1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

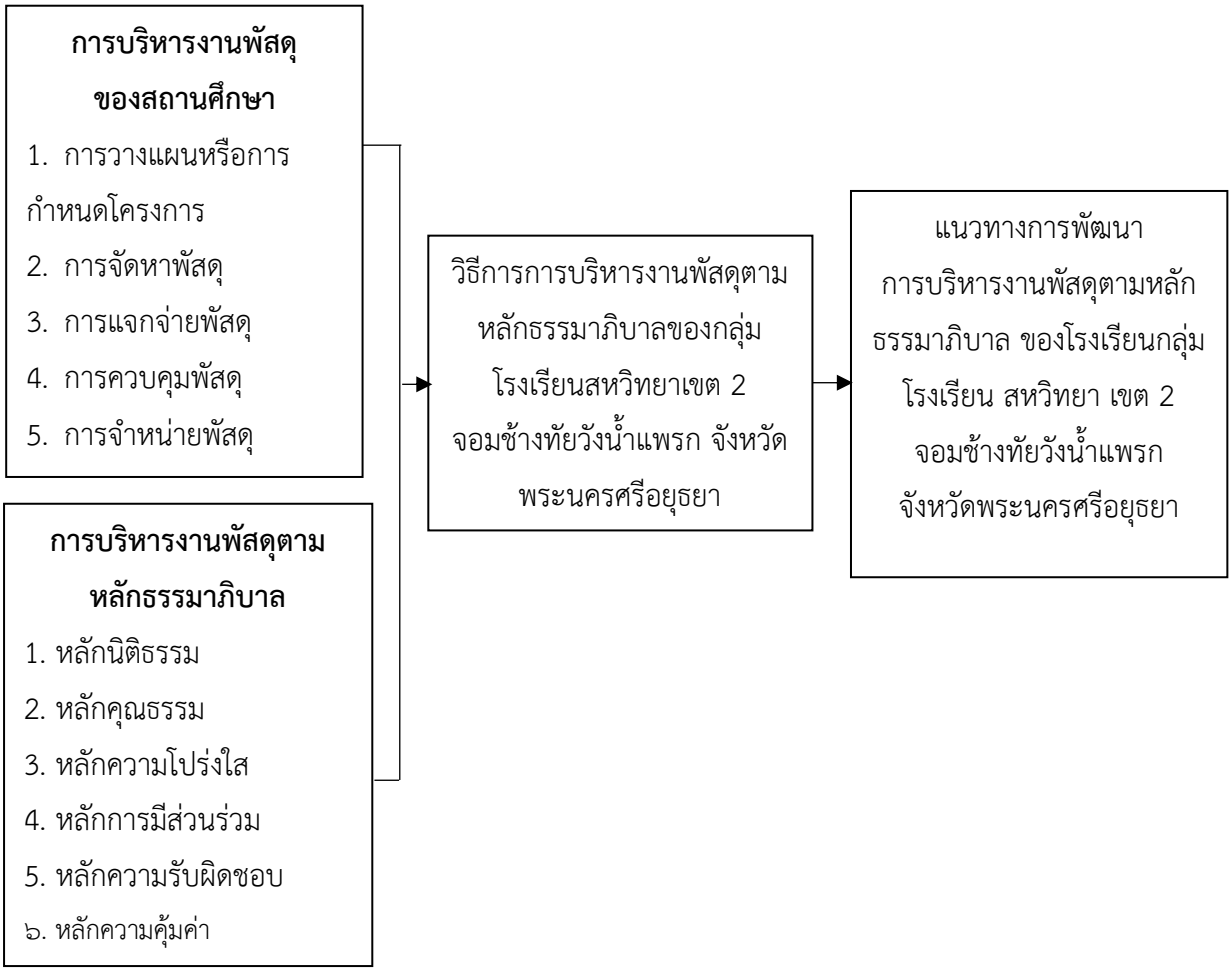

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1) เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารงานพัสดุ ของกลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขต 2 จอมช้างทัยวังน้ำแพรก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

2) เพื่อศึกษาวิธีการการบริหารงานพัสดุตามหลักธรรมาภิบาล ของกลุ่มโรงเรียน สหวิทยาเขต 2 จอมช้างทัยวังน้ำแพรก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

3) เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาการบริหารงานพัสดุตามหลักธรรมาภิบาล ของกลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขต 2 จอมช้างทัยวังน้ำแพรก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

3. วิธีดำเนินการวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1) ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขต 2 จอมช้างทัยวังน้ำแพรก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 277 คน

2) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขต 2 จอมช้างทัยวังน้ำแพรก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครซี่และมอร์แกน Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 166 คน

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามสำหรับผู้บริหารและครู โดยมีขั้นตอนการศึกษาดังนี้

1) ศึกษาหลักการ แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารงานพัสดุของผู้บริหารในโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขต 2 จอมช้างทัยวังน้ำแพรก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

2) กำหนดนิยามปฏิบัติการเพื่อใช้เป็นกรอบแนวคิดในการสร้างเครื่องมือวิจัย โดยอาศัยฐานทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3) ดำเนินการสร้างเครื่องมือวิจัย โดยคำนึงถึงหลักวิชาการและคุณภาพของแบบสอบถาม ทั้งด้านความตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) ความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และความเชื่อมั่น (Reliability)

4) ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ โดยนำร่างแบบสอบถามเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา การใช้ภาษา และความครอบคลุมของเนื้อหา โดยใช้ดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence: IOC) ซึ่งกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

- ให้คะแนน +1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตรงตามนิยามปฏิบัติการ
- ให้คะแนน -1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามวัดไม่ตรงตามนิยามปฏิบัติการ
- ให้คะแนน 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตรงตามนิยามปฏิบัติการหรือไม่

5) คัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป เพื่อจัดทำเป็นแบบสอบถามสำหรับการวิจัย ผลการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญพบว่า ข้อคำถามมีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.50–1.00 จำนวน 35 ข้อ โดยผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไขภาษาตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญก่อนนำไปทดลองใช้

6) นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try-out) กับครูโรงเรียนท่าช้างวิทยาคม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน จากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาค่า

ความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ผลการวิเคราะห์พบว่า แบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.970

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลระยะที่ 1 ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1) ผู้วิจัยจัดทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เพื่อขอความร่วมมือจากผู้บริหารและครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขต 2 จอมช้างทัยวังน้ำแพรก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

2) ผู้วิจัยลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูลจากโรงเรียนมัธยมศึกษาในกลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขต 2 จอมช้างทัยวังน้ำแพรก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยแจกแบบสอบถามให้แก่ผู้บริหารและครูซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 166 คน เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการบริหารงานพัสดุ

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูลและเกณฑ์การแปลความหมาย

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นตามดัชนี PNImodified ภายใต้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธีพหุระยะ (Multiphase Mixed Methods Research) โดยเริ่มจากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณจากกลุ่มตัวอย่างผู้บริหารและครู จำนวน 166 คน เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานพัสดุ และจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นในการพัฒนา จากนั้นนำผลการวิเคราะห์ไปบูรณาการกับข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญในระยะที่ 2 ซึ่งครอบคลุมแนวทางการบริหารงานพัสดุทั้ง 6 ด้าน

ในขั้นตอนสุดท้าย ผู้วิจัยดำเนินการสังเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพร่วมกัน เพื่อจัดทำร่างแนวทางการพัฒนาการบริหารงานพัสดุโดยบูรณาการหลักธรรมาภิบาลสู่การปฏิบัติจริง ผลการสังเคราะห์นำเสนอในรูปแบบแผนภาพและคำอธิบายเชิงพรรณนา โดยมุ่งให้แนวทางที่พัฒนาขึ้นมีความเป็นระบบ น่าเชื่อถือ และสอดคล้องกับบริบทการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาในกลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขต 2 จอมช้างทัยวังน้ำแพรก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

4. ผลการวิจัย

ผลการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยพื้นฐานของผู้บริหารและครูกลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขต 2 จอมช้างทัยวังน้ำแพรก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน

ตารางที่ 1 ปัจจัยพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ปัจจัยพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (คน)	ค่าร้อยละ
เพศ		
ชาย	79	47.59
หญิง	87	52.41
อายุ		
20-30 ปี	17	10.24
31-40 ปี	76	45.78
41-50 ปี	37	22.29
51-60 ปี	36	21.69
ระดับการศึกษา		
ปริญญาตรี	84	50.60
ปริญญาโท	74	44.58
ปริญญาเอก	8	4.82
ประสบการณ์ในการทำงาน		
1-5 ปี	20	12.05
6-10 ปี	58	34.94
11-15 ปี	64	38.55
16 ปีขึ้นไป	24	14.46
รวม	**166**	**100.00**

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 87 คน คิดเป็นร้อยละ 52.41 และเพศชาย จำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 47.59 เมื่อจำแนกตามอายุ พบว่า ส่วนใหญ่มีอายุ 31-40 ปี จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 45.78 รองลงมา ได้แก่ อายุ 41-50 ปี จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 22.29 อายุ 51-60 ปี จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 21.69 และอายุ 20-30 ปี จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 10.24 ตามลำดับ เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 84 คน คิดเป็นร้อยละ 50.60 รองลงมา ได้แก่ ระดับปริญญาโท จำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 44.58 และระดับปริญญาเอก จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 4.82 ส่วนประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ 11-15 ปี จำนวน 64

คน คิดเป็นร้อยละ 38.55 รองลงมา ได้แก่ 6-10 ปี จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 34.94 ประสบการณ์ 16 ปีขึ้นไป จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 14.46 และประสบการณ์ 1-5 ปี จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 12.05 ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารงานพัสดุของกลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขต 2 จอมช้างทัยวังน้ำแพรก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็น และดัชนี PNImodified ดังนี้

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และดัชนี PNImodified ของสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารงานพัสดุ โดยภาพรวม (n = 166)

การบริหารงานพัสดุ	สภาพปัจจุบัน $\bar{x}$	S.D.	แปลผล	สภาพพึงประสงค์ $\bar{x}$	S.D.	แปลผล	PNI modified
การวางแผนหรือการกำหนดโครงการ	2.22	0.38	น้อย	4.25	0.34	มาก	0.914
การจัดหาพัสดุ	2.15	0.36	น้อย	4.22	0.28	มาก	0.962
การแจกจ่ายพัสดุ	2.08	0.32	น้อย	4.20	0.31	มาก	1.019
การควบคุมพัสดุ	2.00	0.30	น้อย	4.30	0.33	มาก	1.150
การบำรุงรักษาพัสดุ	1.44	0.53	น้อย	4.27	0.26	มาก	1.965
การจำหน่ายพัสดุ	2.20	0.36	น้อย	4.24	0.33	มาก	0.927
รวม	**2.01**	**0.24**	**น้อย**	**4.25**	**0.17**	**มาก**	**1.114**

จากตารางที่ 2 พบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารงานพัสดุของกลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขต 2 จอมช้างทัยวังน้ำแพรก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.01 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.24 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการวางแผนหรือการกำหนดโครงการการบริหารงานพัสดุ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.22 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.38 รองลงมา คือ ด้านการจำหน่ายพัสดุ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.20 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.36 ด้านการจัดหาพัสดุ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.15 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.36 ด้านการแจกจ่ายพัสดุ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.08 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.32 ด้านการควบคุมพัสดุ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.00 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.30 ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการบำรุงรักษาพัสดุ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.44 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.53 สำหรับสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานพัสดุ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.25 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.17 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการควบคุมพัสดุ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.30 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.33 รองลงมา คือ ด้านการบำรุงรักษาพัสดุ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.27 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.26 ด้านการวางแผนหรือ

การกำหนดโครงการการบริหารงานพัสดุ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.25 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.34 ด้านการจำหน่ายพัสดุ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.24 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.33 ด้านการจัดหาพัสดุ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.22 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.28 และด้านการแจกจ่ายพัสดุ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.20 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.31 ตามลำดับ

5. อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารงานพัสดุตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนกลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขต 2 จอมช้างทัยวังน้ำแพรก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผู้วิจัยอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์การวิจัยดังนี้

5.1 ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารงานพัสดุตามหลักธรรมาภิบาล ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารงานพัสดุโดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\overline{X}$) = 2.01, S.D. = 0.24) ขณะที่สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$) = 4.25, S.D. = 0.17) โดยมีค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI_{modified}) เท่ากับ 1.965 สะท้อนให้เห็นถึงช่องว่างระหว่างการดำเนินงานในปัจจุบันกับสภาพการบริหารงานพัสดุที่โรงเรียนต้องการ โดยด้านการบำรุงรักษาพัสดุมีความต้องการจำเป็นสูงสุด รองลงมาคือด้านการควบคุมพัสดุและด้านการแจกจ่ายพัสดุ ตามลำดับ ผลดังกล่าวสะท้อนว่า โรงเรียนควรให้ความสำคัญกับการดูแลรักษาพัสดุอย่างเป็นระบบ ทั้งการตรวจสอบสภาพ การป้องกันความเสียหาย และการซ่อมบำรุง เพื่อยืดอายุการใช้งานและลดค่าใช้จ่ายในการจัดซื้อใหม่ สอดคล้องกับแนวคิดของศิวาพร มัณฑุกานนท์ (2538) ที่ให้ความสำคัญกับการบริหารพัสดุอย่างประหยัดและมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ การควบคุมพัสดุจำเป็นต้องมีระบบทะเบียนและข้อมูลที่ถูกต้องเป็นปัจจุบัน สอดคล้องกับปิยะพร ศรีวิไล (2551) ที่ให้ความสำคัญกับการควบคุมพัสดุเพื่อให้การบริหารจัดการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ส่วนการแจกจ่ายพัสดุต้องดำเนินการตามระเบียบและความจำเป็นของหน่วยงาน สอดคล้องกับจรัส พรดีมา (2550) ที่เน้นการควบคุมการเบิกจ่ายเพื่อป้องกันการสูญหายและลดความสิ้นเปลือง ขณะเดียวกัน การวางแผนหรือกำหนดโครงการควรตั้งอยู่บนพื้นฐานความต้องการที่แท้จริงและการประมาณการอย่างเหมาะสม ตามแนวคิดของเสริมสุข ชลวานิช (2530) สำหรับการจำหน่ายพัสดุต้องดำเนินการอย่างถูกต้องตามขั้นตอน โดยเฉพาะพัสดุที่ชำรุดหรือหมดความจำเป็น ซึ่งสอดคล้องกับรัชดาพร บุญตา (2561) ส่วนการจัดหาพัสดุควรคำนึงถึงความคุ้มค่า ความโปร่งใส และการตรวจสอบได้ สอดคล้องกับวันดี เกตุแก้วนเรศวร (2564) ที่ศึกษาการบริหารงานพัสดุตามหลักธรรมาภิบาล ดังนั้น ผลการวิจัยจึงชี้ให้เห็นว่าการพัฒนางานพัสดุควรเริ่มจากด้านที่มีความจำเป็นสูงสุด และดำเนินการให้ครอบคลุมกระบวนการบริหารพัสดุทั้ง 6 ด้าน

5.2 ผลการพัฒนาแนวทางการบริหารงานพัสดุตามหลักธรรมาภิบาล ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการพัฒนาการบริหารงานพัสดุสามารถบูรณาการหลักธรรมาภิบาล 6 ประการ ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า เข้ากับกระบวนการบริหารงานพัสดุทั้ง 6 ด้าน โดยมีแนวทางสำคัญดังนี้ ด้านการบำรุงรักษาพัสดุ ควรพัฒนาฐานข้อมูลดิจิทัลและระบบติดตาม

การซ่อมบำรุง พร้อมกำหนดผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจน เพื่อยืดอายุการใช้งานและสร้างความรับผิดชอบต่อทรัพย์สินของราชการ ด้านการควบคุมพัสดุ ควรนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้จัดทำทะเบียนและติดตามสถานะพัสดุ เพื่อเพิ่มความถูกต้อง โปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้ ด้านการแจกจ่ายพัสดุ ควรจัดสรรตามภารกิจและความจำเป็น พร้อมจัดทำคู่มือการใช้งานเพื่อสร้างจิตสำนึกในการดูแลรักษาทรัพย์สินส่วนรวม ด้านการวางแผนหรือกำหนดโครงการ ควรเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมเสนอความต้องการพัสดุจากสภาพการใช้งานจริง ด้านการจำหน่ายพัสดุ ควรดำเนินการผ่านคณะกรรมการตามระเบียบ มีหลักฐานทางบัญชีครบถ้วนและเป็นปัจจุบัน และด้านการจัดหาพัสดุ ควรใช้ระบบรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (e-Government) ควบคู่กับการตรวจรับโดยผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญ เพื่อป้องกันความผิดพลาดและผลประโยชน์ทับซ้อน แนวทางดังกล่าวสอดคล้องกับสถาบันพระปกเกล้า (2555) ที่เสนอให้การบริหารจัดการภาครัฐยึดหลักธรรมาภิบาลเพื่อสร้างประสิทธิภาพ ความโปร่งใส และความรับผิดชอบ อีกทั้งสอดคล้องกับพระอุทิศ สมฺมาภาณี (แท่งทอง) (2564) ที่อธิบายความสำคัญของหลักธรรมาภิบาลต่อการบริหารการศึกษา โดยมุ่งเน้นการดำเนินงานที่ถูกต้อง เป็นธรรม และตรวจสอบได้ นอกจากนี้ ยังเชื่อมโยงกับแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืนของกัณญาณัฐ เสียงใหญ่ และศิริวรรณ วิสุทธิรัตนกุล (2564) ซึ่งให้ความสำคัญกับการพัฒนาที่มีประสิทธิภาพและคำนึงถึงความยั่งยืน

กล่าวโดยสรุป การพัฒนาการบริหารงานพัสดุตามหลักธรรมาภิบาลมิใช่เพียงการปรับปรุงขั้นตอนการจัดซื้อจัดจ้าง แต่เป็นการยกระดับระบบบริหารจัดการโดยบูรณาการเทคโนโลยี การมีส่วนร่วม และความรับผิดชอบเข้าด้วยกัน เพื่อให้การใช้ทรัพยากรของสถานศึกษาเกิดความคุ้มค่า โปร่งใส ตรวจสอบได้ และสนับสนุนคุณภาพการจัดการศึกษาอย่างยั่งยืน

5.3 องค์ความรู้จากการวิจัย

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนาการบริหารงานพัสดุตามหลักธรรมาภิบาลของกลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขต 2 จอมช้างทัยวังน้ำแพรก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” เกิดจากการสังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี หลักธรรมาภิบาล และข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก นำไปสู่การพัฒนาเป็นพุทธนวัตกรรมการบริหารงานพัสดุ 6 ด้าน ดังนี้

แผนภาพที่ 2 องค์ความรู้จากการวิจัย

1) ด้านการบำรุงรักษาพัสดุ ใช้หลักความคุ้มค่าและความโปร่งใส โดยวางแผนบำรุงรักษาเชิงรุก วิเคราะห์ความคุ้มค่าก่อนซ่อมแซม และจัดทำฐานข้อมูลประวัติการซ่อมบำรุงที่ตรวจสอบได้

2) ด้านการควบคุมพัสดุ ใช้หลักความโปร่งใสและความรับผิดชอบ โดยนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ติดตามสถานะพัสดุให้ถูกต้องและเป็นปัจจุบัน ลดความเสี่ยงต่อการสูญหาย

3) ด้านการแจกจ่ายพัสดุ ใช้หลักความรับผิดชอบและความคุ้มค่า โดยจัดสรรพัสดุตามความจำเป็นของภารกิจ พร้อมถ่ายทอดความรู้และคู่มือการใช้งานแก่ผู้รับผิดชอบ

4) ด้านการวางแผนและกำหนดโครงการ ใช้หลักการมีส่วนร่วมและหลักนิติธรรม โดยเปิดโอกาสให้บุคลากรเสนอความต้องการ กำหนดแผนและงบประมาณตามระเบียบราชการ

5) ด้านการจำหน่ายพัสดุ ใช้หลักนิติธรรมและความโปร่งใส โดยให้คณะกรรมการตรวจสอบสภาพพัสดุตามข้อเท็จจริง และปรับปรุงทะเบียนทรัพย์สินให้เป็นปัจจุบัน

6) ด้านการจัดหาพัสดุ ใช้หลักคุณธรรมและหลักนิติธรรม โดยแต่งตั้งคณะกรรมการที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญและเป็นกลาง พร้อมใช้ระบบรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ในการจัดซื้อจัดจ้างอย่างโปร่งใส

โดยสรุป องค์ความรู้ใหม่คือการบูรณาการหลักธรรมาภิบาลทั้ง 6 ด้านเข้ากับกระบวนการบริหารงานพัสดุ โดยใช้การมีส่วนร่วม เทคโนโลยีดิจิทัล ความรับผิดชอบ และการตรวจสอบเป็นกลไกสำคัญ ส่งผลให้การบริหารงานพัสดุมีความคุ้มค่า โปร่งใส ถูกต้องตามระเบียบ ตรวจสอบได้ และเกิดความยั่งยืนในการใช้ทรัพยากรของสถานศึกษา

6. สรุป

การศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารงานพัสดุตามหลักธรรมาภิบาล ของโรงเรียนกลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขต 2 จอมช้างทัยวังน้ำแพรก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีข้อสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ดังนี้ จากการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 166 คน พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 52.41) มีอายุอยู่ในช่วง 31–40 ปี (ร้อยละ 45.78) สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 50.60) และมีประสบการณ์การทำงานระหว่าง 11–15 ปี (ร้อยละ 38.55) สำหรับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานพัสดุ พบว่า สภาพปัจจุบันโดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย (image) โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการวางแผนหรือการกำหนดโครงการ และต่ำสุดคือ ด้านการบำรุงรักษาพัสดุ ส่วนสภาพที่พึงประสงค์โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (image) โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการควบคุมพัสดุ และต่ำสุดคือ ด้านการแจกจ่ายพัสดุ เมื่อพิจารณาเรียงลำดับดัชนีความต้องการจำเป็น (image) เพื่อกำหนดประเด็นที่ต้องได้รับการพัฒนาก่อน–หลัง พบว่า อันดับ 1 คือ ด้านการบำรุงรักษาพัสดุ รองลงมาคือ ด้านการควบคุมพัสดุ ด้านการแจกจ่ายพัสดุ ด้านการวางแผนหรือการกำหนดโครงการ ด้านการจำหน่ายพัสดุ และอันดับสุดท้ายคือ ด้านการจัดหาพัสดุ ตามลำดับ

สำหรับผลการวิเคราะห์วิธีการและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานพัสดุตามหลักธรรมาภิบาล จากการสังเคราะห์แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ จำแนกตามขอบข่ายงาน 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการบำรุงรักษาพัสดุ เน้นการเปลี่ยนจากการซ่อมเมื่อพังมาเป็นการบำรุงรักษาเชิงรุกผ่านฐานข้อมูลดิจิทัล วิเคราะห์ความคุ้มค่าก่อนอนุมัติงบซ่อมแซม และตรวจสอบย้อนกลับได้ ด้านการควบคุมพัสดุ นำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เช่น โปรแกรมทะเบียนพัสดุ บาร์โค้ด หรือ RFID มาใช้ติดตามสถานะทรัพย์สินแบบเรียลไทม์ ป้องกันการสูญหาย และใช้ข้อมูลเป็นฐานยุทธศาสตร์ในการตัดสินใจของผู้บริหาร ด้านการแจกจ่ายพัสดุ ส่งมอบพัสดุควบคู่กับคู่มือหรือความรู้การใช้งานดิจิทัลเพื่อยืดอายุการใช้งาน และจัดสรรตามภารกิจและความจำเป็นจริงแทนการแบ่งเท่ากัน ด้านการวางแผนหรือการกำหนดโครงการ ปรับรูปแบบเป็นแผนที่มีชีวิตที่มีความยืดหยุ่น ทบทวนได้ระหว่างปี และกำหนดความต้องการแบบจากล่างขึ้นบน (Bottom-up) โดยเน้นประโยชน์ระยะยาวของผู้เรียน ด้านการจำหน่ายพัสดุ ยึดหลักนิติธรรมด้วยการใช้ระบบองค์คณะบุคคล (คณะกรรมการ) และผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบสภาพจริงทางเทคนิค พร้อมปรับปรุงบัญชีให้เป็นปัจจุบันทันที และ ด้านการจัดหาพัสดุ บูรณาการระบบรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (e-GP) เพื่อควบคุมไทม์ไลน์ให้พัสดุพร้อมใช้งานก่อนเปิดภาคเรียน และแต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านเป็นคณะกรรมการตรวจรับเพื่อป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน

เมื่อนำมาสังเคราะห์เข้ากับ หลักธรรมาภิบาล 6 ประการ พบว่า การพัฒนาการบริหารงานพัสดุมีความสอดคล้องอย่างเป็นระบบ ได้แก่ หลักนิติธรรม ผ่านการปฏิบัติตามกฎระเบียบราชการ ใช้ระบบ e-GP กำกับขั้นตอน และตัดสินใจในรูปแบบคณะกรรมการ หลักคุณธรรม โดยการคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านมาตรวจรับพัสดุและวางระบบถ่วงดุลอำนาจเพื่อป้องกันการทุจริต หลักความโปร่งใส ผ่านการปรับเปลี่ยนสู่ฐานข้อมูลดิจิทัลที่ติดตามสถานะได้เรียลไทม์และมีเส้นทางการตรวจสอบย้อนกลับทางบัญชี หลักการมีส่วนร่วม โดยการเปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติงานระดับรากหญ้าร่วมเสนอความต้องการและถอดบทเรียนเพื่อปรับปรุงแผน หลักความรับผิดชอบ ผ่านการส่งมอบพัสดุพร้อมองค์ความรู้เพื่อปกป้องทรัพย์สิน และการรายงานสถานะต่อผู้บริหารอย่างสม่ำเสมอ และ หลักความคุ้มค่า โดยการจัดสรรตามภารกิจงาน และใช้วิเคราะห์ความคุ้มค่าทางเศรษฐศาสตร์ก่อนการซ่อมบำรุง เพื่อให้การใช้จ่ายงบประมาณเกิดประโยชน์สูงสุดและยั่งยืนต่อสถานศึกษา

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ข้อเสนอแนะทั่วไป

1) ผู้บริหารควรจัดซื้อจัดจ้างรวมสำหรับวัสดุสิ้นเปลืองที่ใช้เหมือนกัน เช่น กระดาษ A4 หมึกพิมพ์ และอุปกรณ์ทำความสะอาด เพื่อสร้างอำนาจต่อรองราคาให้ถูกลง และสร้างระบบยืม–คืนครุภัณฑ์ราคาสูงระหว่างโรงเรียน

2) ผู้บริหารควรพัฒนาหรือจัดหาระบบฐานข้อมูลพัสดุออนไลน์บน Cloud ร่วมกันทั้งสหวิทยาเขต และติด QR Code ที่ตัวทรัพย์สิน เพื่อให้ผู้บริหารตรวจสอบสถานะได้ผ่านโทรศัพท์มือถือว่าพัสดุอยู่ที่ใด ใครเป็นผู้ยืมและชำรุดเมื่อใด

3) ผู้บริหารควรกำหนดให้การจัดซื้อครุภัณฑ์ทางการศึกษามาจากความต้องการของกลุ่มสาระการเรียนรู้หรือครูผู้สอนเป็นสำคัญ ไม่ควรจัดซื้อโดยไม่มีผู้ร้องขอ และต้องสามารถระบุได้ว่าจะนำครุภัณฑ์ดังกล่าวไปใช้พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนอย่างไร

7.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรต่อยอดจากการศึกษาแนวทางไปสู่การสร้างรูปแบบหรือนวัตกรรมการบริหารงานพัสดุที่เป็นรูปธรรม เพื่อให้สามารถนำไปทดลองใช้และประเมินประสิทธิผลในสถานศึกษาได้

2) ควรมีการวิจัยเพื่อพัฒนาระบบสารสนเทศหรือแอปพลิเคชันสำหรับการบริหารงานพัสดุที่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา โดยมุ่งเน้นการพัฒนาระบบที่สนับสนุนการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลอย่างมีประสิทธิภาพ

8. เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542.*

กัณญาณัฐ เสียงใหญ่, และศิริวรรณ วิสุทธิรัตนกุล. (2564). ความสำเร็จของเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนเพื่อการพัฒนาประเทศไทย. *วารสารรัชภาคย์*, 15(43).

จรัส พรดีมา. (2550). *การบริหารงานพัสดุของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 5*. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.

ปิยะพร ศรีวิไล. (2551). *สภาพและปัญหาการบริหารงานพัสดุของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3.* วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

พระอุทิศ สมฺมาภาณี (แท่งทอง). (2564). หลักธรรมาภิบาลกับการบริหารการศึกษา. *บัณฑิตศึกษาปริทรรศน์วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์*, 9(3).

รัชดาพร บุญตา. (2561). *การดำเนินงานการบริหารงานพัสดุของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2.* วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.

วันดี เกตุแก้วนเรศวร. (2564). *การบริหารงานพัสดุตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1*. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ศราวุธ จันทร์วิเศษ. (2563). *การบริหารงานพัสดุในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 33*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.

ศิวาพร มัณฑุกานนท์. (2538). *การบริหารงานพัสดุและการคลัง.* โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

สถาบันพระปกเกล้า. (2555). *หลักธรรมาภิบาลและการบริหารจัดการที่ดี.* ศูนย์หนังสือสถาบันพระปกเกล้า.

เสริมสุข ชลวานิช. (2530). *หลักการบริหารงานพัสดุ.* สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.

Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607–610. https://doi.org/10.1177/001316447003000308